

Neuvottelukunnan kokous 2/2010

Maanantai 8.12.2010 klo 14:10 – 16:05
Helsingin yliopisto, Siltavuorenpenger 5 A, K 108

Neuvottelukunta:

Hannele Niemi, professori, käyttäytymistieteellinen tiedekunta, puheenjohtaja
~~Markku Pyysiäinen, johtava rehtori, Helsingin normaalilyseo, käyttäytymistieteellinen tiedekunta, varapuheenjohtaja~~

Anu Aarnio, kasvatustieteen ylioppilas

~~Niclas Grönholm, opetuspäällikkö, ruotsinkielinen opetus, Helsingin kaupunki~~

Tapani Innanen, lehtori, teologinen tiedekunta

Jyrki Kalliokoski, professori, humanistinen tiedekunta

Ilkka Kalo, perusopetuksen johtaja, Vantaan kaupunki

Jukka Kola, vararehtori, Helsingin yliopisto

~~Kristiina Kumpulainen, johtaja, Opetushallitus~~

Tuija Laurén, koulutuspäällikkö, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia

~~Jari Lavonen, professori, käyttäytymistieteellinen tiedekunta~~

~~Olli Luukkainen, koulutusasiain päällikkö, Opetusalan ammattijärjestö (OAJ)~~

Reetta Nurmi, kasvatustieteen ylioppilas

Jouko Rikkinen, professori, bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta

~~Heimo Saarikko, professori, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta~~

~~Otti Salo, linjanjohtaja, suomenkielinen opetus, Helsingin kaupunki~~

Kaisu Toivonen, opetustoiminnan johtaja, Espoon kaupunki

~~Airi Vilhunen, YLE kulttuurin päällikkö, Yleisradio OY~~

Salla Peltonen, opintosihteeri, opettajankoulutuslaitos, käyttäytymistieteellinen tiedekunta (koordinaattori ja neuvottelukunnan sihteeri 1.1.2011 alkaen)

Tanja Steiner, koordinaattori, käyttäytymistieteellinen tiedekunta, sihteeri

---

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.10.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista kokouksen työjärjestykseksi.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

4. Opettajankoulutuksen opetussuunnitelmatyö

Alustajana luokanopettajan koulutuksen johtaja Riitta Jyrhämä.

Riitta Jyrhämä kertoi Helsingin yliopiston ja erityisesti luokanopettajan koulutuksen opetussuunnitelmatyön toteutuksesta ja etenemisestä. Keskeinen lähtökohta on se, että muun kuin opettamisen osuus opettajan työssä on

kasvanut, minkä vuoksi koulutuksessa täytyy miettiä, asettaako koulutus itselleen oikeita vaatimuksia muuttuvissa olosuhteissa.

Opetussuunnitelmaa – koulutuksen toiminta-ajatusta – ei ole tässä vaiheessa tarpeen erityisen radikaalisti muuttaa, koska asiaa pohdittiin perusteellisesti jo edellisen isomman tutkintovaatimusten uudistuksen yhteydessä. Sen sijaan varsinaisiin tutkintovaatimuksiin pyritään lisäämään niitä osa-alueita, joille erityisesti näyttää olevan tarvetta. Näitä ovat monikulttuurisuus, tieto- ja viestintäteknikka sekä kasvatuspsykologia. Muita uudistustyössä pohdittavia asioita ovat tutkinnon rakenne (opintojen ”muoto”), opintojen ajoittuminen (periodien sisällöt) sekä opinto-ohjelma (lukujärjestys).

Opettajankoulutuslaitoksella toimii opetustoimikunta, jonka päätehtävänä on laitoksen opetustoiminnan johtaminen. Toimikuntaan kuuluvat laitoksen kuuden koulutuksen johtajat ja amanuenssit ja puheenjohtajana toimii laitoksen opetusasioista vastaava varajohtaja Seppo Tella. Tällä hetkellä tutkintovaatimusten uudistaminen on toimikunnan keskeinen tehtävä, ja erityisesti työskentelyn tavoitteena on luoda yhteisiä opintojaksoja kaikkiin laitoksen koulutuksiin. Erityisesti tämä koskee opettajan pedagogisiin opintoihin kuuluvia opintojaksoja.

Opetustoimikunnan lisäksi tutkintovaatimuksia uudistetaan koulutusten kehittämissyryhmissä, jotka ovat edustuksellisia, ja joihin kuuluu myös sidosryhmien edustajia. Kehittämissyryhmät valmistelevat tutkintovaatimuksia ja opetusohjelmia sekä seuraavan lukuvuoden opetusta. Työskentelyssä hyödynnetään sidosryhmiltä saatavaa työelämäpalautetta.

Riitta Jyrhämän esitys herätti vilkasta keskustelua. Ilkka Kalo totesi, että monikulttuurisuuden lisääminen tutkintovaatimuksissa on erittäin hyvä ja tarpeellinen asia. Kentällä on myös huomattu, että vastavalmistuneiden opettajien tvt-osaaminen ei ole tarvittavalla tasolla, mikä aiheuttaa mittavia täydennyskoulutustarpeita. Puutteita on esimerkiksi opetuksen toteuttamisessa erilaisilla oppimisalustoilla. Jouko Rikkinen totesi useimpien koulujen tvt-infrastruktuurin olevan huomattavasti yliopistoa edellä, ja esitti toiveen lisäresursoinnista tällä alueella myös ainetiedekuntiin ja -laitoksille.

Kaisu Toivonen yhtyi Ilkka Kalon esittämään huoleen siitä, miten koulutuksessa pystytään huomioimaan uuden perusopetuslain mukanaan tuomat haasteet. Esimerkiksi oppimisen ja sen ongelmien tunnistaminen, kodin ja koulun yhteistyö sekä moniammatillinen yhteistyö korostuvat uudessa tilanteessa, ja näihin opettajat tarvitsisivat huomattavasti nykyistä enemmän valmiuksia. Toivonen esitti myös toiveen siitä, että opiskelijoiden pitäisi päästä jo opintojen alkuvaiheessa kouluihin havainnoimaan opetusta ja koulun toimintaa.

Riitta Jyrhämä kertoi, että kenttäkoulutoimintaan pyritään saamaan lisäresursseja, ja uusiin tutkintovaatimukseen ollaan palauttamassa orientoivan harjoittelun tyyppinen opintojen alkuvaiheeseen sijoittuva harjoittelu. Hän myös kertoi Interplay (akateemisen opettajankoulutuksen työelämäyhteydet) -projektista, jossa keskeisenä tavoitteena on rakentaa opettajien peruskoulutuksen ja täydennyskoulutuksen jatkumoa. Projektin yhteydessä käsitellään myös kodin ja koulun välisen yhteistyön kysymyksiä.

Tapani Innanen toivoi esityksessä mainitun opettajan professio -käsitteen avaamista. Riitta Jyrhämä totesi opettajan ammatin vaativan pohjimmiltaan lujaa ammattitaitoa, joka kiteytyy kahteen tekijään: tavoitteisuuteen ja vuorovaikutukseen. Pedagogista ajattelua pyritään edistämään eri tasoilla, joita ovat luokkatilanteen sykli, henkilökohtaiset käyttöteoriat ja metataso (eettiset, yhteiskunnalliset, jne. kysymykset).

Kekustelussa palattiin vielä uuteen perusopetuslakiin ja sen mukanaan tuomiin haasteisiin. Ilkka Kalon mukaan erityisesti aineenopettajien osalta on huoli siitä, miten pystytään varmistamaan se, että opettajilla on valmiudet opettaa entistä heterogeenisempia opetusryhmiä. Hannele Niemi totesi tämän edellyttävän erityisen hyvää kykyä erilaisen oppimisen tunnistamiseen, mikä on jatkossa opettajankoulutuksen suuri haaste. Yhtenä ratkaisuna tähän voisi olla nuorten opettajien mentorointi, joka Suomesta toistaiseksi lähes kokonaan puuttuu. Opettajien peruskoulutus on hyvää, mutta sen antamista valmiuksista osa menetetään ilman toimivaa mentorointijärjestelmää.

Tuija Laurén mainitsi Palmenian tekevän mm. kunnissa neuvottelukierroksia, joiden avulla pyritään löytämään täydennyskoulutustarpeita.

Hannele Niemi ehdotti lopuksi, että opettajankoulutuksen neuvottelukunnan kokouspöytäkirjat voitaisiin jatkossa toimittaa tiedoksi myös opettajankoulutuslaitoksen koulutusten johtajille sekä opetustoimikunnan puheenjohtajalle. Riitta Jyrhämä piti tätä erinomaisena ajatuksena.

5. Jaostojen tilanne

Neuvottelukunnassa on kaksi jaostoa, joihin on syksyn aikana haettu jäseniä eri edustustahoilta. Kumpikaan jaosto ei ole vielä täydellisessä kokoonpanossaan, joten ne eivät ole myöskään kokoontuneet.

Salla Peltonen kertoi, että HAO on asettanut aineenopettajan koulutuksen kehittämissyhmään oman edustajansa, joka on Milja Ahtosalo. Lisäksi OAJ ja

Helsingin kaupunki olisivat halukkaita asettamaan ryhmään omat jäsenensä. Todettiin, että näiden tahojen jäsenet toivotetaan tervetulleeksi ryhmään.

Kenttäkouluverkoston kehittämisryhmästä puuttuu puheenjohtaja. Päätettiin esittää puheenjohtajaksi opettajankoulutuslaitoksen johtaja Jari Lavosta, jonka suostumusta tehtävään kysytään.

Todettiin, että molemmista ryhmistä puuttuu vielä HYY:n edustaja. Päätettiin varmistaa, että pyyntö edustajan nimeämiseksi on mennyt perille. Todettiin, että kehittämisryhmät voivat kuitenkin aloittaa toimintansa mahdollisimman pian.

Liitteenä jaostojen tämänhetkinen jäsenlista.

Keskusteltiin samalla tiimien kokoonpanosta. Edellisessä kokouksessa on päätetty neuvottelukunnassa olevan neljä tiimiä, ja jäseniä on pyydetty ilmoittautumaan haluamiinsa tiimeihin. Ilmoittautumisia ei kuitenkaan ole tullut, joten päätettiin muodostaa tiimit tässä kokouksessa.

Todettiin, että tiimeihin voi kuulua myös neuvottelukunnan ulkopuolisia jäseniä, mutta kunkin tiimin puheenjohtajan tulisi olla neuvottelukunnan jäsen.

Keskustelun jälkeen tiimien tämänhetkinen kokoonpano on seuraava:

- 1) Monikulttuurisuus:
  - Jyrki Kalliokoski, pj.
  - Tapani Innanen
  - Palmenian edustaja (nimi ilmoitetaan myöhemmin)
  - Espoon/Helsingin/Vantaan kaupungin edustaja (nimi ilmoitetaan myöhemmin)
  - Helsingin yliopiston keskushallinnon edustaja (nimi ilmoitetaan myöhemmin)
- 2) Elinikäinen oppiminen
  - Tuija Laurén, pj.
  - suunnittelija Hanna Kukkonen (Vantaan kaupunki)
  - dekaani Jari Niemelä (bio- ja ympäristötiet. tdk); kysytään suostumusta
Lisäksi tiedustellaan Helsingin kaupungin ja Yleisradion halukkuutta asettaa jäsen tähän tiimiin
- 3) Yhtenäinen peruskoulu
  - Jari Lavonen, pj. (kysytään suostumusta)
  - Ilkka Kalo
  - Anu Aarnio

- o rehtori Ossi Airaskorpi (Espoon kaupunki)
Lisäksi tiedustellaan OAJ:n halukkuutta asettaa jäsen tähän tiimiin

4) Tieto- ja viestintäteknikka

- o Kaisu Toivonen, pj.
- o Helsingin yliopiston opetusteknologiakeskuksen edustaja (nimi ilmoitetaan myöhemmin)
- o projektipäällikkö Sanna Vahtivuori-Hänninen (käytt. tdk) ; kysytään suostumusta
- o yliopistonlehtori Juha Malmisalo (teologinen tdk); kysytään suostumusta

Sihteeriä pyydettiin selvittämään ehdotettujen henkilöiden sähköpostiosoitteet mahdollisimman pain, jotta tiimit pääsevät aloittamaan toimintansa.

6. Kevään seminaarin valmistelu

Kevään seminaari pidetään maaliskuun/huhtikuun tienoilla. Työnimenä on "Opetuksen laatu" ja seminaari on iltapäivän kestävä tilaisuus.

Päätettiin keskustelun jälkeen, että neuvottelukunnan neljästä painopistealueesta valitaan kevään seminaarin teemaksi kaksi, ja toiset kaksi ovat seuraavana keväänä järjestettävän seminaarin teemoja. Valittiin kevään 2011 seminaarin teemoiksi monikulttuurisuus sekä tieto- ja viestintäteknikka.

Sovittiin, että ao. tiimit pohtivat seminaarin tarkempia aiheita ja teemojen välittävää tekijää. Seminaarin vastuuhenkilöinä ovat näiden tiimien puheenjohtajat Kaisu Toivonen ja Jyrki Kalliokoski.

Päätettiin sopia tässä vaiheessa kaksi vaihtoehtoista ajankohtaa seminaarille. Puhujiksi kutsuttavilta asiantuntijoilta tiedustellaan, kumpi ajankohta olisi parempi. Vaihtoehtoiset ajankohdat ovat keskiviikko 23.3.2011 ja keskiviikko 6.4.2011.

7. Ilmoitusasiat

- Opetusalan eettisen neuvottelukunnan kannanotto 3.11.2010 "Koulun kansalaiskasvatus ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kotoutuminen"
- EU:n komission Teachers' professional development -työryhmän työskentely

- Hannele Niemi kertoi lyhyesti kokemuksia opettajantyön ja opettajankoulutuksen tilanteesta Kaliforniassa, jossa Suomi on nostettu erityiseksi malliksi
- Tekesin uusi Oppimisympäristöt-ohjelma, joka avautuu ensi vuonna

8. Muut asiat

Päätettiin pitää seuraava kokous kevään seminaarin yhteydessä noin tunnin mittaisena lounaskokouksena. Kevään toinen kokous pidetään toukokuussa. Tarkempi ajankohta sovitaan seuraavassa kokouksessa.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.05.